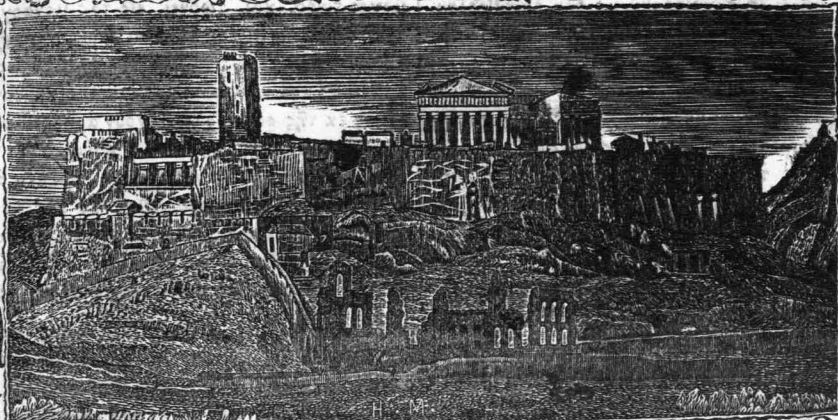

ΑΘΗΝΑΙ

Π Ε Ρ Τ Ε Ρ Η

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ME

Φυλλ. 97.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Τόμος Ε'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 4 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1851.

ΓΥΖΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Εκ του Γαλλικού.

Υπό Π. Ι. Χαλικοπούλου.

(Προσθήκη. ἴδε φυλλ. 96.)

Πᾶσα ἀντίστασις κατὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν νόμων, καὶ πᾶσα ἐταιρία σκοπὸν ἔχουσα νὰ προξενήσῃ δυσχερείας ἢ νὰ παρεμβάλῃ ἐμπόδια ἀνυπέρβλητα εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς καθεστῶσης κυβερνήσεως, ἀντίκεινται προφανῶς εἰς τὰς εἰρημένους ἀρχάς. Αἱ τοιαῦται ἐταιρίαι ἔχουν τὴν ἱκανότητα νὰ διοργανώσι φατρίας, νὰ ἐνισχύωσιν αὐτὰς ἐκτάκτως καὶ τεχνικῶς, νὰ ὑπεκαθιστῶσιν εἰς τὴν διὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους ἐκφραζομένην ἐθνικὴν θέλησιν, τὴν θέλησιν ἐνὸς κόμματος ἀσθενεῦς καὶ πανούργου. Μόνοι οἱ φιλόδοξοι, μόνοι οἱ ραδιουργοί, καὶ ἐν γένει οἱ χωρὶς ἀρχὰς ἄνθρωποι, οἱ τινες συντρέβουν ἔπειτα τὰ ὄργανα, διὰ τῶν ὁποίων ἀδίκως κατισχύσαν τῶν ἄλλων, δύνανται νὰ εὐχαριστηθῶσιν εἰς τὴν ὑπαρξίν τοιούτων ἐταιριῶν, διότι δι' αὐτῶν

ἡμποροῦν ν' ἀρπάσωσι τὴν ἐξουσίαν τοῦ λαοῦ, καὶ λάβωσιν οὕτως εἰς τὰς χεῖράς των τὰς ἡνίας τῆς κυβερνήσεως.

Θελόντες νὰ ἐξασφαλίσετε τὴν ὑπάρχουσαν εὐημερίαν, χρεωστέεσθε, ὅχι μόνον νὰ ἐμποδίζετε πᾶσαν ἀτακτον κατὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν νόμων ἀντιπραξίν. ἀλλὰ προσέτι καὶ ν' ἀντιτάττεσθε ἰσχυρῶς κατὰ πάσης καὶ νοτομίας. Ἐχετε πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι ἐχρόνος καὶ αἱ ἐξεῖς εἶναι πράγματα ἀναγκαῖα πρὸς μόρφωσιν τῶν κυβερνήσεων, ὡς εἶναι ἀναγκαῖα καὶ πρὸς στερέωσιν ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων, ὅτι ἡ πείρα εἶναι ὁ ἀσφαλέστερος γνώμων πάσης θεσμοθεσίας, καὶ ὅτι ἡ εὐκολία εἰς τὸ καινοτομεῖν ἐπὶ ἀπλῶν ὑποθέσεων, κλονεῖ τὰς κυβερνήσεις καὶ δὲν ἀφίνει αὐτὰς νὰ παγιωθῶσι ποτέ (γ). Ὡσαύτως ἔχετε πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι

(γ) Καὶ τὸ παράγγελμα τοῦτο ἀς χρησιμεύσῃ πρὸς ἡμᾶς, ἔχοντας μανίαν εἰς τὸ καινοτομεῖν. Ὅλοι ἐπιθυμοῦμεν τὴν δόξαν τοῦ νομοθέτου, καὶ δὲν κάμνομεν ἄλλο παρὰ νὰ καταστρέφωμεν, ἀντὶ ν' ἀνεγείρωμεν. Ἐργον μάλιστα ἔχομεν νὰ αἰτιώμεθα τοὺς κειμένους νόμους· ἀλλὰ τί μᾶς πτέουν εἰ νόμοι, ὅταν ἡμεῖς δὲν ἡθελήσαμεν ποτέ μῆτε εἰλικρινῶς ν' ἀσπαρσθῶμεν καὶ ἐκτελέσωμεν αὐτοὺς, μῆτε νὰ ὑποταχθῶμεν εἰς τὸ κράτος των; Ἐγεύθημεν ἕως τώρα τοὺς γνησίους κορπούς

εἰς ἐπικράτειαν ἐκτεταμένην, ὡς τὴν ἡμετέραν, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἔχῃ ἡ κυβέρνησις δὴν ἐκείνην τὴν δύναμιν, ἥτις ἡμπορεῖ νὰ συμβιβασθῇ μετὰ τὴν ἐλευθερίαν. Εἰς κυβέρνησιν τοιαύτην, ὅταν ὑπάρχῃ σοφὴ καὶ ἀνάλογος διανομὴ τῶν ἐξουσιῶν, ἡ ἐλευθερία εὐρίσκει μόνῃ τῇ βεβαιωτέραν ἀσφάλειαν· ὅνομα δὲ μόνον μένει αὕτη, ὅταν ἡ κυβέρνησις, οὔσα ἀσθενὴς, δὲν δύναται νὰ περιστείλῃ τὰς πατρίδας, καὶ περιορίσῃ ἕκαστον τῆς κοινωνίας μέλος ἐντὸς τῶν νομίμων ὁρίων του, καὶ ἐπομένως εἶναι ἀνίκανος νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς πάντα ἀνεξαρτέτως πολίτην τὴν ἐλευθερίαν καὶ εἰρηνικὴν τῶν δικαίων ματῶν του ἐξάσκησιν.

Ἀναγκαῖον θεωρῶ νὰ σᾶς προφυλάξω ἀπὸ τοὺς κινδύνους, εἰς οὓς δύναται νὰ περιπέσῃ τὸ κράτος, ἕνεκα τῶν τοπικῶν διακρίσεων, καὶ συγχωρήσατέ με κατὰ πρῶτον νὰ σᾶς λαλήσω κατὰ τῶν ἐπιζημιῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ πατριαστικοῦ πνεύματος, θεωρουμένου ὑπὸ ἑποφιν γενικωτέρων. Τὸ πατριαστικὸν πνεῦμα εἶναι συμφυές μετὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ διὰ τοῦτο συμμαχεῖ μετὰ τὰ σφοδρότερα πάθη τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, καὶ ὑπάρχει, ὑπὸ διαφόρους μορφάς, εἰς ὅλας τὰς κυβερνήσεις· ἀλλ' εἰς τὰς δημοκρατικὰς ἰδίως γίνεται πρόξενον καταστροφῶν μεγαλητέρων, καὶ διὰ τοῦτο δικαίως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ ἀσπονδότερος ἐχθρὸς αὐτῶν. Ἡ ἐναντιότης ἐπικράτησις τῶν πατριῶν ἐξάπτει τὸ πῦρ τῆς ἐκδικήσεως, τὸ ὁποῖον πάντοτε ὑπάρχει εἰς τὰς ἐμφυλίους διχονοίας, καὶ καταντᾷ ἐπὶ τέλους φρικώδης καὶ διαρκὲς τυραννία. Πηγάζουν δὲ ἐξ αὐτῆς τοιαῦτα ἀταξίαι καὶ τοιαῦτα δυστυχήματα, ὥστε οἱ ἄνθρωποι προδιατίθενται οὕτως νὰ ζητήσωσιν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας ἐνὸς καὶ μόνου ἀνδρὸς τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἡσυχίαν τῶν ταχέως δὲ ἡ βραδείως, ὁ ἀρχηγὸς πατρίδας τινός, ἐπιτηδεύοντος ὧν, ἡ εὐτυχέστερος τῶν ἀντιπάλων του, καὶ ὠφελούμενος ἐκ τῆς τοιαύτης διαθέσεως, ἀνυψοῦται ἐπὶ τῶν ἐρείπων τῆς δημοσίας ἐλευθερίας. Δὲν λέγω ὅτι ἡμεῖς θέλομεν καταναρτῶν ποτὲ εἰς ἀτόπημα τοιοῦτο, ἀλλ' ὅπως οὐδέποτε ὀφείλομεν νὰ κατευνάζωμεν καὶ περιορίζωμεν τὸ πατριαστικὸν πνεῦμα, ἐνθυμούμενοι τὰ δόγματα ἀποτελεσμάτων του. Ὅπου οὐδέποτε καὶ ἂν ὑπερσχύτῃ ὁ πατριασμός, ἐκεῖ ἡ σύγχυσις τῶν βουλευτικῶν σωμάτων καὶ ἡ ἐξασθένησις τῆς διοικήσεως εἶναι κατὰ ἀναποφεικτα, ὁ δὲ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐξάπτῃ τὸ μῖσος, νὰ ὑποβάλῃ τὰς ταραχάς, νὰ διεγείρῃ τὰς στάσεις, νὰ διδῇ ἐσωτερικὴν ὑπεροχὴν εἰς τοὺς ξένους, καὶ νὰ εἰσαγάγῃ τὴν διαφθορὰν εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς κυβερνήσεως, καὶ οὕτως ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ θέλησις τοῦ ἔθνους γίνονται ὑποχείριον τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς θελήσεως ἄλλου ἔθνους (δ).

Ἀξιοῦν τινες ὅτι, ὅπου ὑπάρχουν κυβερνήσεις ἐλευθεραὶ, ἐκεῖ τὰ κόμματα εἶναι ὠφέλιμα· διότι καὶ τὰς πράξεις τῆς διοικήσεως παρατηροῦν καὶ ἐξελέγχουν,

καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας ἀναχαίττει καὶ περιορίζει. Ἡ γνώμη αὕτη ἡμπορεῖ νὰ ᾔνῃ ὀρθή, ἀλλὰ μέχρι τινός, καὶ τῶντι, εἰς τὰς μοναρχικὰς κυβερνήσεις ὁ πατριωτισμὸς δύναται ἴσως ν' ἀνεγθῇ τὸν πατριασμόν. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτως εἰς τὰς δημοκρατικὰς καὶ καθαρῶς ἐκλεκτικὰς κυβερνήσεις, αἱ ὁποῖαι ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των ἔχουν ἀρκετὸν πατριασμόν. Καὶ ἐπειδὴ πάντοτε πρέπει νὰ φοβώμεθα τὰς ὑπερβολὰς του, διὰ τοῦτο ἡ κοινὴ γνώμη πρέπει ἀδιαλείπτως νὰ προσπαθῇ νὰ τὸν καταπραῖνῃ. Τὸ πῦρ αὐτοῦ εἶναι ἀσβεστον. Δὲν πρόκειται λοιπὸν νὰ τὸ σβέσωμεν, ἀλλὰ νὰ προσέχωμεν ἐπιμελῶς εἰς αὐτὸ, φοβούμενοι μήπως αἱ φλόγες του μᾶς κατακαύσωσιν ἀντὶ νὰ μᾶς θερμάνωσιν.

Ἐκεῖνοι, οἵτινες εἰς τὰς ἐλευθεράς πολιτείας μετέχουν τῆς κυβερνήσεως, πρέπει νὰ μένωσιν ἐντὸς τῶν ὁρίων, τὰ ὁποῖα τὸ σύνταγμα θέσας, καὶ νὰ μὴ ἐπεμβαίνωσι διόλου εἰς ἀλλότρια καθήκοντα. Τὸ πνεῦμα τοῦτο τῆς ἐπεμβάσεως φέρει τὴν συγκέντρωσιν ὅλων τῶν ἐξουσιῶν εἰς τὰς χεῖρας ἐνὸς καὶ μόνου, καὶ ἐπομένως, ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ᾔνῃ ἡ κυβέρνησις, ὁ δεσποτισμὸς καταντᾷ ἄφευκτος.

Ἀρκεῖ νὰ γνωρίζῃ τις πόσον ὁ ἄνθρωπος ἀγαπᾷ τὴν ἐξουσίαν καὶ πόσην κλίσιν ἔχει νὰ καταχρᾷται αὐτὴν διὰ νὰ πεισθῇ περὶ τῶν ἀληθειῶν τούτων. Ὅθεν ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον εἶναι νὰ τίθενται εἰς τὴν ἐσθμὴν αἱ δημοσὶαι ἐξουσίαι, καὶ, διὰ τῆς διαιρέσεως καὶ τῆς εἰς πολλοὺς θεματοφύλακας διανομῆς των, νὰ ἰσορροπῶσιν, ὥστε τοιούτῳ τρόπῳ οἱ θεματοφύλακες οὗτοι νὰ προσφυλάττωσι τὴν δημοσίαν ταύτην περιουσίαν ἀπὸ τὰς ἀμοιβαίας ἐπεμβάσεις καὶ ἀρπηγὰς. Ἡ πείρα τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ νεωτέρων χρόνων μᾶς χορηγεῖ παραδείγματα ἀποδεικνύοντα πόσον ἀξιόλογον εἶναι τὸ σῶμα τοῦτο, καὶ δὲν φοβούμεθα καὶ ἐντὸς τῆς ἡμετέρας πατρίδος παραδειγμάτων τοιούτων, ἐνῷ συγχρόνως ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ ἄλλα. Ὅσον ἡ ἐγκυβερνησις τῶν ἐξουσιῶν εἶναι ἀναγκαῖα, τόσον ἐπίσης ἀναγκαῖον εἶναι καὶ τὸ ἀναχαίτισμα αὐτῶν ἐντὸς τῶν νομίμων ὁρίων των. Ἄν ἡ κοινὴ γνώμη ἀπαιτῇ διανομὴν ἄλλην τῶν ἐξουσιῶν τούτων, ἡ ἐπιθυμία τροποποιήσῃ εἰς τὴν συνταγματικὴν διοργάνωσιν, αἱ μεταβρώμσεις πρέπει νὰ ἐνεργηθῶσι νομίμως, ἀλλὰ ποτὲ νὰ μὴ συγχωρηθῇ εἰς κανένα, ὥς αἱ τοιαῦτα μεταβολαὶ νὰ κατορθωθῶσι διὰ τοῦ σφετερισμοῦ καὶ τῆς ἀρπαγῆς. Διὰ τῶν μέσων τούτων ἐπιτυγχάνεται ἐνίοτε καλὸν τι πρόσκαιρον, ἀλλὰ γενικῶς τὰ μέσα ταῦτα εἶναι τὰ συνειθέτερα ὅπλα πρὸς καταστροφὴν τῶν ἐλευθέρων κυβερνήσεων, καὶ πάντοτε ἡ πτώσις αὐτῶν εἶναι βεβαία.

Ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἠθικὴ εἶναι τὰ ἀναγκαῖότερα βοηθήματα εἰς τὴν εὐδαιμονίαν πάσης ἐπικρατείας. Ματαίως ἐλπίζουν εἰς τὸν πατριωτισμὸν, ὅσοι θέλουν ν' ἀνατρέψωσι τὰς βάσεις ταύτας παντὸς πολιτικοῦ οἰκοδομηματος· ὡς ὁ εὐλαβὴς ἄνθρωπος οὕτως καὶ ἡ πολιτικὴ ὀρεῖται νὰ σέβεται καὶ ν' ἀγαπᾷ αὐτάς. Τοσούτοι δὲ εἶναι αἱ σχέσεις αὐτῶν πρὸς τὴν γενικὴν καὶ μερικὴν τῶν πολιτῶν εὐτυχίαν, ὥς δυσκόλως ἤθελε τις δυνηθῇ νὰ τὰς περιγράψῃ εἰς ἓν καὶ μόνον βιβλίον. Ἡ περιουσία, ἡ τιμὴ, καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ τῶν πολιτῶν τί ἤθελαν γίνεσθαι, ἂν ἡ θρησκεία δὲν ἐμπόδιζε τὴν παραδίαισιν τῶν ὄρκων διὰ τῆς βοηθείας τῶν ὁποίων προσπαθεῖ νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν; Ἀς ὑποθέσωμεν ὅμως ὅτι ἡ ἠθικὴ ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ μόνῃ. Ἀγωγὴ τελεία δύναται ἴσως νὰ φέρῃ τὰ ἀγαθώτερα ἀποτελέσματα εἰς

τοῦ Σύνταγματος διὰ νὰ ἔχωμεν τὸ δικαίωμα νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι οὗτοι εἶναι ἐπιβλαβεῖς; Καὶ μολοντοῦτο, χαμερπένεστοι τινες κόλακες, κατασχέοντες τὸ ἐλληνικὸν ὄνομα, ἔχουν, ἀόρη καὶ σήμερον... τὴν ἀναίδειαν ν' ἀποδίδωσι τὰ δεινὰ τῆς ἡμετέρας πατρίδος εἰς τὸ Σύνταγμα.

(δ) Ἄν ὁ πατριασμός τῶν πολιτῶν ᾔνῃ τόσον ὀλέθριος, πόσον ὀλεθριώτερος δὲν ἀποδαίνει ὁ πατριασμός τῶν κυβερνήσεων!

ἀνθρώπους ἰδιαίτερου τινὸς χαρακτηρῶς, ἀλλ' ὁ ὁρθὸς λόγος καὶ ἡ πείρα μᾶς διδάσκουν ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ περιμένωμεν τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ μόνῃν τὴν ἡθικὴν, καὶ χωρὶς τῆς βοήθειαν τῆς θρησκείας, εἰς ἔθνος ὀλόκληρον.

Ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει ὅτι, κατὰ τὴν ἀκριβῆ σημασίαν τῶν λέξεων, ἡ ἀρετὴ καὶ τὰ χρηστὰ ἦθη, εἶναι τὰ ἐλαττωρὰ πάσης κυβερνήσεως πηγαζούσης ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν τοῦ λαοῦ, καὶ ὅλοι αἱ ἐλεύθεροι κυβερνήσεις ὑπάρχουσιν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, εἰς τὴν δύναμιν αὐτῶν. Τίς φιλόπατρις λοιπὸν δύναται νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἀνατροπὴν τῶν θεμελίων τούτων λίθων τοῦ οἰκοδομήματος;

Ἐνισχύσατε τὰς περὶ δημοσίας ἐκπαιδεύσεως θεσμοθεσίας, καὶ θεωρήσατε τὸ πρᾶγμα τοῦτο ὡς λίαν περισπούδαστον. Ὅσον ἡ κοινὴ γνώμη ἀρύεται δυνάμεις ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς κυβερνήσεως, τόσον περισσότερον πρέπει νὰ ᾖται φωτισμένη (ζ)

Σεβάσθητε τὴν ἐθνικὴν πίστιν, ὡς μέσον διὰ τοῦ ὁποίου δύνασθε ν' ἀποκτήσετε δυνάμεις καὶ νὰ ἐξασφαλίσετε τὴν ὑμετέραν ἡσυχίαν. Ὅθεν ἐπιμελήθητε τὴν εἰρήνην. Πλὴν μὴ λησμονήσατε ὅτι, δαπάναι καλῶς γινόμεναι, δύνανται νὰ σᾶς ἀπαλλάξωσιν ἀπὸ ἄλλας μεγαλύτερας. Ἐμποδίζατε τὴν αὔξησιν τοῦ δημοσίου χρέους, ὅχι μόνον ὑποβαλλόμενοι εἰς αὐστηρὰν οικονομίαν, ἀλλὰ καὶ προσπαθοῦντες νὰ ἀνακουφίσητε ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀπὸ τὰς ἐνεκα πολέμου τινὸς ἀναποφεύκτους προξενηθείσας δαπάνας· μὴ ἐπιδαρύνετε δὲ τοὺς ἀπογόνους ὑμῶν μὲ φορτίον τὸ ὅποιον μόνοι ὑμεῖς ὀφείλετε νὰ βαστάξετε (η). Οἱ ἀντιπρόσωποι ὑμῶν χρεωστοῦν νὰ ἐφαρμόσωσι τὰς ἀρχὰς ταύτας εἰς τὰ πράγματα· ἀλλὰ, διὰ νὰ ἐκπληρώσωσι τὸ καθήκον τοῦτο, ἔχουν ἀνάγκην τῆς βοήθειας τῆς κοινῆς γνώμης. Ἐστὲ πεπεισμένοι ὅτι, θέλοντες νὰ πληρώσετε τὸ δημόσιον χρέος πρέπει νὰ προσδιορίσατε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον

(ζ) Τί δὲ νὰ εἰπωμεν καὶ περὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν ἡμετέραν πατρίδα! Διὰ τῆς γενναίας συνδρομῆς τῶν ὁμογενῶν καθιδρύθη τελοσπάντων τὸ Πανεπιστήμιον, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπαρξὶς θεωρεῖται δικαίως ὡς ὁ ἄγγελος τῆς ἐθνικῆς σωτηρίας. Ἀλλ' ἔχομεν γυμνάσια; ἔχομεν σχολεῖα; ἔχομεν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν...; Ὀνόματα μόνον ἔχομεν. Ἐλευσινὴ ἰδίως εἶναι ἡ κατάστασις τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἀλλὰ τίς φροντίζει περὶ τούτων! Ἀποδείξτε ὅτι, προκειμένου περὶ ὑπουργοῦ τῆς παιδείας, πάντοτε σχεδὸν ἀνεδείχθη τοιοῦτος ὁ μᾶλλον ἀναγράφητος τῶν Ἑλλήνων. Καὶ ἐντοσοῦτω πρέπει νὰ πεισθῶμεν ὅτι καὶ Σύνταγμα καὶ ἐλευθερίαι καὶ νόμοι καὶ τὰ πάντα θέλουν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ μηδὲν, ἐνὸς ὅ λαὸς μένει ἀγράμματος, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἀνεξαρτήτως καὶ ἐν γνώσει τὰ δικαιώματά του. Διὰ τοῦτο εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἑλληνας κυρίως ἐπίκειται τὸ μέγα καθήκον τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ, καὶ δὲν πρέπει νὰ περιμένωμεν αὐτὴν ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει τὸ ἐναντίον συμῆρον, τοῦ νὰ μένῃ δηλαδὴ ὁ λαὸς τυφλὸς, καὶ ἀνίκανος, ἐπομένως νὰ γνωρίσῃ καὶ αἰσθανθῇ τὰ δικαιώματά καὶ τὰς ὑποχρεώσεις του.

(η) Ἐκ τῶν σοφῶν τοῦ Βασιλικῶντος παραγγελλμάτων, τὸ αὐτωδέστερον καὶ τὸ ὠρελιμώτερον πρὸς ὑμᾶς τοὺς Ἑλληνας εἶναι τὸ περιεχόμενον εἰς τὸν ἀνω-

ἐσοδὸν τι δημόσιον, καὶ ὅτι διὰ νὰ ὑπάρξῃ τοῦτο, πρέπει νὰ ἐπιβληθῇ φόρος τις ἀνάλογος. Βεβαιώθητε δὲ ὅτι, ὅλοι οἱ φόροι, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, ἔχουν τὰ ἀτοπήματά των, καὶ εἶναι ἐπαχθεῖς, ἡ ἐκλογὴ δὲ μεταξὺ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου φόρου εἶναι πάντοτε δυσχερὴς, καὶ ἡ δυσχερεία αὕτη εἶναι ἀφορμὴ ἰσχυρὰ νὰ σᾶς παρακινήσῃ νὰ δικαιολογήτε τὴν διαγωγὴν τῆς κυβερνήσεως, καὶ νὰ προετοιμάξετε τὰ πνεύματα εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῶν μέτρων, τὰ ὅποια εἶναι ὑποχρεωμένη αὕτη νὰ λαμβάνῃ πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἀπαιτούμενων εἰς τὰς δημοσίας ἀνάγκας χρηματικῶν κεφαλαίων.

Τηρήσατε πρὸς ὅλα τὰ ἔθνη δικαιοσύνην καὶ εὐκρίνειαν, καὶ ζήσατε ἐν εἰρήνῃ μετ' αὐτῶν. Ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἡθικὴ σᾶς ἐπιβάλλουν τὸ καθήκον τοῦτο, καὶ πᾶσα συνετὴ πολιτικὴ ὑπαγορεύει ἐπίσης αὐτὸ. Εἰς ἔθνος φωτισμένον καὶ ἐλεύθερον, εἰς ἔθνος τὸ ὅποιον μετ' οὐ πολὺ θέλει κατασταθῇ μέγα, ἴδιον εἶναι νὰ δώτῃ εἰς τὸν κόσμον τὸ ὕψηλόν καὶ νέον συγχρόνως παράδειγμα τοῦ νὰ ὁδηγῇται πάντοτε εἰς τὰς πράξεις του ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀγαθότητα. Τίς ν' ἀμφιβάλλῃ δύναται ὅτι ἀκολουθῶς δὲν θέλετε ἀποζημιωθῇ ἑκατονταπλασίως διὰ τὰς προσκαίρους ζημίας, τὰς ὁποίας πρὸς τὸν

τέρῳ παράγραφον. Τὸ δημόσιον χρέος τῆς Ἑλλάδος πρὸς τοὺς ξένους αὐξάνει κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, καὶ αὐξάνει ἐπαίσθητως· ἡ αὔξησις του δὲ αὕτη εἶναι ὅλως δυσανάλογος μὲ τὰ μικρὰ μέσα της. Ὀνομαζόμεθα σήμερον ἀνεξάρτητοι, ἀλλὰ πραγματικῶς δὲν εἴμεθα, καὶ δὲν θέλομεν εἶσθαι, ἐνὸς ὅ ἔχομεν εἰς τὸν τράχηλον ἡμῶν τοσαῦτα δυσβάστακτα βάρη. Παράδοξος σύμπτωσις! Καθὼς, κατὰ σατανικὴν τινα ὑπαγόρευσιν, ὅλοι οἱ πολῖται τῆς Ἑλλάδος καταντήσαμεν δρειλῆται πρὸς τὸ δημόσιον, καὶ ἐπομένως ὑποχείριτοι τῆς ἐξουσίας, καὶ μολοντοῦτο ἀναπαυόμεθα ὅτι εἴμεθα ἐλεύθεροι καὶ ὅτι συνταγματικῶς διοικούμεθα, οὕτω καὶ ἡ κυβερνησις τῆς Ἑλλάδος νομίζει ἑαυτὴν ἀνεξάρτητον, ἐνῷ, δρειλουσα πρὸς τοὺς ξένους τοσαῦτα ἐκατομμύρια, διατελεῖ πάντοτε ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν, καὶ τῶρα μὲν περιπίπτει εἰς τὴν παγίδα τῆς μιᾶς, τῶρα δὲ εἰς τὴν παγίδα τῆς ἄλλης τῶν Δυνάμεων.

Ἄν πρὸ τοσούτων ἐτῶν εἰσεπράττοντο ἀκριβῶς ὅλα τὰ δημόσια ἔσοδα, καὶ δὲν ἀφίνοντο εἰς τὴν διαρπαγὴν, χάριν πατριασμοῦ, ἂν καὶ αὐτὰ τὰ συναγόμενα ἐδαπανῶντο καλῶς καὶ ὠρελῶς, ἂν, ὡς πράττει πᾶς ὁρβνιμος οἰκογενειάρχης, ἡθέλαμεν ἀσπασθῇ τὴν αὐστηρὰν οικονομίαν, τὴν ὁποίαν τὸσάκις ἡ κοινὴ γνώμη ἀπήτησε, βεβιαίως ἡθέλαμεν εἶσθαι σήμερον ἀνακουφισμένοι ὅπως οὖν ἀπὸ τοῦ μέγα βάρους, τὸ ὅποιον ἡ παρελθούσα σπατάλη καὶ ἡ ἀβελτηρία ἡμῶν ἐπέθεσαν εἰς τὸν τράχηλον τῆς πατρίδος, καὶ ἡθέλαμεν ἔχει δικαίωμα, εἰς περιστάσιν καθυστερήσεως, νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν ἐπεικείαν τῶν δανειστῶν ἡμῶν. Ἀλλὰ δυνάμεθα, τῶρα πλέον, νὰ ἔχωμεν ἑλπίδα τινὰ περὶ φρονίμου διαχειρήσεως καὶ αὐστηρᾶς οικονομίας...! Καὶ τί μᾶς πταίου τῶν οἱ ἀπόγονοι ἡμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους θέλομεν κληροδοτήσῃ τοιοῦτο ἀφόρητον βᾶρος! Καὶ ποῖον μέλλον δύναται νὰ ἔχῃ ἡ Ἑλλὰς, καταπιεζομένη πάντοτε ὑπὸ τὸ καθεκάστην αὐξάνον τοῦτο βᾶρος, στερομένη, καθὼς τὴν κατήντησαν, καὶ πίστεως, καὶ μέσων, καὶ μὴν ἔχουσα, ἐνεκα τούτων ὅλων, καμμίαν σημασίαν!

σκοπόν τούτον ἠθέλατε ὑποφέρει; Ἡ διηνεκὴς τῶν ἐθνῶν εὐδαμονία ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀρετὴν, διότι οὕτω θέλει ἡ θεία πρόνοια, καὶ ὅλα ἐπομένως τὰ εὐγενῆ αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας μᾶς ἐπιβάλλουν τὸ χρέος νὰ λάβωμεν αὐτὴν ὡς κανόνα τῶν πράξεων ἡμῶν. Ἡ κακία ὅμως εἶναι ἱκανὴ νὰ μᾶς ἀποπλανήσῃ τοῦ κανόνος τούτου.

Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σωτηρίου τούτου σκοποῦ, πρέπει ἰδίῳ; νὰ ἐξαλειψώμεν ἀπὸ τὰς καρδίας ἡμῶν τὰς παλαιὰς ἀντιπαθείας, ἡ τὴν τυφλὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τι τῶν ἐθνῶν, καὶ ν' ἀντικαταστήσωμεν καὶ τὰς μὲν καὶ τὴν δὲ διὰ τῆς εἰλικρινοῦς καὶ ἀγαθοποιοῦ φιλίας ἡμῶν πρὸς ὅλους τοὺς λαούς.

Τὸ ἔθνος τὸ ὁποῖον φυλάττει συνήθως πάθος κατ' ἄλλου ἔθνους, ἢ ἔχει πρὸς αὐτὸ ὑπερβολικὴν ἀγάπην, γίνεται δούλον αὐτοῦ, ἀναλόγως τῆς ζωηρότητος τῶν αἰσθημάτων τούτων, ἀμρότερα δὲ τὸ ἀπομακρύνουν καὶ ἀπὸ τὸ χρέος καὶ ἀπὸ τὰ συμφέροντά του. Ἡ μεταξὺ ἐθνῶν ἀντιπάθεια ἀναγκάζει αὐτὰ νὰ ὑβρίζονται, νὰ προσβάλλονται καὶ νὰ καταντῶσι πρὸς ἄλληλα ὑπέροπτα ἢ φιλόποπτα καὶ διὰ τὰ μικρότερα πράγματα. Ἐντεῦθεν δὲ πηγάζουν συνεχεῖς δυστρέσκειαι καὶ ἐριδίες ἀδιάλλακτοι καὶ αἱματηραί!

Ἡ μνηστεικασία ἢ τὸ μῖσος ὠθεῖ πολλάκις τὰ ἔθνη εἰς πολέμους, τοὺς ὁποίους ἀπαγορεύει ἡ ὑγιὴς πολιτικὴ. Αἱ κυβερνήσεις συμμερίζονται τότε τὰς ἐθνικὰς προκαταλήψεις, καὶ παραδέχονται κατὰ συμπάθειαν μέτρα τὰ ὁποῖα ὁ ὀρθὸς λόγος ἀποδοκιμάζει. Ἄλλοτε πάλιν, δρακτόμεναι τῆς ἐθνικῆς ἀντιπαθείας, ἐκτίθενται εἰς ἐχθρικὰς πράξεις, ὑπαγορευομένας ἀπὸ ἀλαζονείαν ἢ προσωπικὴν φιλοδοξίαν, ἢ ἀπὸ ἄλλους σκοποὺς ἀξιοκατακρίτους καὶ δλεθρίους.

Ἀφ' ἐτέρου ἡ μεγάλη προσήλωσις ἐθνους τινὸς πρὸς ἄλλο εἶναι πηγὴ δυστυχημάτων. Τὸ εὐνοούμενον ἔθνος μεταχειρίζεται τὴν συμπάθειαν ταύτην διὰ νὰ βάλῃ τὸ ἄλλο εἰς ἀνησυχίαν καὶ φροντίδας, παριστάνον πρὸς αὐτὸ ψευδῶς ὅτι ἀμρότερα ἔχουν τὸ ἴδιον συμφέρον, ἐνῷ κἀμμία ταυτοῦτος συμφέροντος δὲν ὑπάρχει, καὶ οὕτω τὸ παρακινεῖ νὰ ἰδιοποιήσῃ τὰς συμπαθείας ἢ τὰς ἀντιπαθείας του, καὶ νὰ ἐμπλέκεται ἀνοήτως εἰς τὰς ἐριδας ἢ τοὺς πολέμους αὐτοῦ.

Ἡ παράφορος αὐτὴ ἀγάπη ἀναγκάζει προσέτι εἰς παραχωρήσεις ὑπὲρ τοῦ εὐνοουμένου ἔθνους, καὶ αὗται προσενοῦν δὴ συγχρόνως ἄτοπα, ἥγουν, ἀδικεῖται τὸ παραχωρῶν ἔθνος, διότι παραχωρεῖ ἄνευ ἀνάγκης, ὅτι ὀφείλει νὰ φυλάττῃ, καὶ διεγείρεται ἡ ζηλοτοπία, τὸ μῖσος καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς ἀρπαγῆς εἰς τὰ ἔθνη ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα ἔγεινεν ἄρνησις τοιοῦτων παραχωρήσεων.

Παριπλέον, ἡ τυφλὴ αὕτη ἀφοσίωσις χορηγεῖ πᾶσαν εὐκολίαν εἰς τοὺς φιλοδόξους καὶ διεφθαρμένους τῶν πολιτῶν νὰ προδίδωσι καὶ θυσιάζωσι τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος των, ἀποφεύγοντες τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ μισηθῶσι διὰ τοῦτο ἀπὸ τοὺς συμπολίτας αὐτῶν, καὶ ἐνίοτε μάλιστα δημοτικώτατοι ἐπιδεικνύμενοι. Οἱ τοιοῦτοι ἔχουν τὴν ἱκανότητα νὰ παριστῶσιν ὡς ἔργον εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους συμμάχου πρὸς σύμμαχον, ὡς σέβας ὀφειλόμενον πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην, ὡς ζῆλον ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ, πᾶσαν χαμερπὴ καὶ ἀξιόμητον περιποίησιν, πηγάζουσαν ἀπὸ μόνον τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὸ πείσμα αὐτῶν, καὶ ὅχι ἀπὸ ἄλλην τινὰ αἰτίαν.

Αἱ τοιαῦται διακρίσεις πρέπει νὰ ἐκροβῶσι μεγάλως

τοὺς φωτισμένους καὶ ἀνεξαρτήτους πολίτας, διότι αὐταὶ ἀνοίγουν διαφόρους ὁδοὺς εἰς τὰς ξένας ἐπιβροάς. Καὶ τῶνόντι, πόσας εὐκαιρίας δὲν παρέχουν αὗται εἰς τὰς ξένας δυνάμεις ν' ἀναμίγνυνται εἰς τὰς ἐγχωρίους φαρμακείας, νὰ μεταχειρίζωνται ὅλα τὰ μέσα τῆς διαφθορᾶς, νὰ διαστρέψωσι τὴν κοινὴν γνώμην, καὶ νὰ ἐπεμβαίνωσι καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν κυβερνήσιν!

Ἡ ζηλοτυπία τῶν ἐλευθέρων ἐθνῶν (καὶ σὰς ἐξορκίζω, φίλτατοί μου συμπολίται, νὰ δώσετε πίστιν εἰς τοὺς λόγους μου τούτους), πρέπει διαρκῶς νὰ ᾔναι ἀγρυπνος κατὰ τῆς πανουργίας τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιβροῆς, ἥτις, καθὼς καὶ ἡ πεῖρα καὶ ἱστορία μᾶς διδάσκει, εἶναι ὁ χειρότερος ἐχθρὸς πάσης δημοκρατίας. Ἄλλ' ἡ ἐπαγρύπνησις αὕτη, διὰ νὰ γινεταὶ ὠφέλιμος, πρέπει νὰ ᾔναι ἀμερόληπτος· ἄλλως τε, θέλει σὰς παρασύρει εἰς τὴν παγίδαν τὴν ὁποῖαν προτίθεται ν' ἀποφύγετε. Ὡς κύριον κανόνα τῆς διαγωγῆς ὑμῶν πρὸς τὰ ξένα ἔθνη ἀκολουθήσατε τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων, καὶ ἐπορεύεστε, ὅσον τὸ δυνατόν, πᾶσαν πολιτικὴν μετὰ αὐτὰ σχέσιν. Εὐνοιοδότης καὶ καλὴ τῇ πίστει ἀς ἐκπληρῶμεν τὰς συνομολογηθείσας ὑποσχέσεις ἡμῶν, ἀλλὰ μὴ περαιτέρω.

Ἡ Εὐρώπη ἔχει συμφέροντα τὰ ὁποῖα καθόλου δὲν μᾶς ἀποδέλπου, ἢ ὀλίγον μᾶς διαφέρουν. Δὲν εἶναι ἐπομένως φρόνιμον ἔργον νὰ συνδέσωμεν μετὰ αὐτὴν σχέσεις, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ μᾶς προσενηώσωσι ὅλα τὰ ἀτοπήματα ὅσα συνεπάγει μετ' αὐτῆς τὸ εὐμετάδλητον τῆς πολιτικῆς τῆς. Μακρὰν αὐτῆς εὐρισκόμενοι. Ὁρεῖλοι μὲν ν' ἀκολουθήσωμεν ἄλλο σύστημα· καὶ, ἀν ἀποτελῶμεν πάντοτε ἓν καὶ μόνον ἔθνος, καὶ κυβερνώμεθα ἀπὸ καλὴν κυβερνήσιν, θέλομεν δυνηθῇ ταχέως νὰ καταστήσωμεν πάντα ἐξωτερικὸν ἐχθρὸν ἀνίκανον νὰ μᾶς βιάσῃ ἐπιστήθιως. Ἀφοῦ λάβομεν μέτρα συνετὰ, ὥστε ἡ οὐδετερότης ἡμῶν νὰ ᾔναι σεβαστὴ, τὰ ξένα ἔθνη, γνωρίζοντα ὅτι δὲν δύνανται νὰ μᾶς ἀφαιρέσωσι τὸ παραμικρόν, δὲν θέλουν τολμήσει, ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, νὰ μᾶς προκαλέσωσι εἰς ἐχθροπραξίας, καὶ τότε ἡμεῖς θέλομεν εἶσθαι κύριοι νὰ ἐκλεξώμεν τὴν εἰρήνην ἢ τὸν πόλεμον, καθὼς τὰ συμφέροντα ἡμῶν καὶ ἡ δικαιοσύνη ἠθέλε μᾶς ὑπαγορεύσει.

Συμφέροντα τόσον μεγάλᾳ, δυνάμεθα διὰ ὁποιοῦνδήποτε λόγον νὰ παραδελφώμεν; Διὰ τὴν ταυτίζοντες τὴν τύχην ἡμῶν μετὰ τὴν τύχην Εὐρωπαϊκοῦ τινος ἔθνους, νὰ θυσιάσωμεν τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἡμῶν, χάριν τῆς φιλοδοξίας, τῶν ἀντιζηλιῶν, τῶν παθῶν, τῶν συμφερόντων, καὶ τῶν παραφορῶν τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων; Ἡ ἀληθινὴ πολιτικὴ ἡμῶν ἀπαιτεῖ νὰ μὴ ἔχωμεν κἀμμίαν διαρκὴ συμμάχον, ὅσον δυνάμεθα νὰ τὴν ἀποφύγωμεν, διότι δὲν ἡμπορῶ νὰ σὰς παρακινήσω νὰ ἀθετήσετε ὑποσχέσεις τὰς ὁποίας ἀπαξ ἐδώκατε. Ἡ εὐθύτης, κατ' ἐμὲ, εἶναι ἡ καλύτερα πολιτικὴ παντὸς ἔθνους καὶ παντὸς ἰδιώτου. Ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν νὰ σὰς εἴπω, ὅτι ὀφείλετε νὰ ἐκτελήτε κατὰ γράμμα τὰς ὑποσχέσεις, ἀλλ' ὅχι καὶ νὰ τὰς πολλαπλασιάσετε. Τελος πάντων, φροντίζοντες νὰ εὐρίσκεσθε πάντοτε ἑτοιμοὶ εἰς ἄμυναν, θέλετε δυνηθῇ, εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις νὰ ὑποστηρίξεσθε ἀπὸ συμμαχίας ὀλιγοχρόνιους.

Ἡ πολιτικὴ, ἡ φιλανθρωπία καὶ τὸ συμφέρον ὑμῶν σὰς ἐπιβάλλουν τὸ χρέος νὰ ζητῇ ἐν ὁμονοίᾳ μετὰ ὅλα τὰ ἔθνη. Ἡ ἐμπορία ὑμῶν ἀπαιτεῖ νὰ ᾔσθε δίκαιοι πρὸς

αὐτά. Μὴ ζητήσετε, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ μὴν παραδεχθῆτε ποτὲ, καμμίαν διάκρισιν. 'Οδηγὸν λάβετε αὐτὰ τὰ πράγματα, ἀλλὰ μὴ θελήσετε ποτὲ νὰ τὰ ἐκδιώσετε. Αἱ ἐμπειρικαὶ συνθήκαι ὑμῶν ὡς ἦναι πάντοτε πρόσκαιροι, διότι οὕτω θέλετε εἶσθαι ἐλεύθεροι νὰ τροπολογῆτε καὶ μεταβάλετε αὐτάς, κατὰ τὰς περιστάσεις. Μὴ λησμονῆτε ποτὲ ὅτι μωραίνει τὸ ἔθνος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ, ὥστε ἄλλο ἔθνος νὰ τοῦ παραχωρήσῃ τὴν δωρεάν καὶ ὅτι τὸ τοιοῦτοτρόπως ὠρελούμενον ἔθνος προδίδει τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἡσυχίαν του.

Δίδων πρὸς ὑμᾶς, φίλιτατοὶ μου συμπολίται, ὡς παλαιὸς καὶ πιστὸς φίλος, τὰς συμβουλὰς ταύτας, δὲν ἐλπίζω μῆτε νὰ προξενήσωσι τσαούτην ὅσῃν εὐχομαι ἰσχυρὰν καὶ διαρκῆ ἐντύπωσιν, μῆτε νὰ καταστείλωσι τὸν συνήθη ῥυθμὸν τῶν παθῶν, μῆτε νὰ ἐμποδίσωσι τὸν ἡμέτερον λαὸν νὰ βαδίσῃ τὴν ὁδὸν τὴν ὁποίαν προωρισμένοι εἶναι νὰ διατρέχῃ ἡ τύχη τῶν ἐθνῶν. 'Αλλ' ὡς ἦναι συγχωρημένοι εἰς ἐμὲ νὰ ἐλπίζω ὅτι θέλουσιν φέρει καλὸν τι ἀποτέλεσμα, ἔστω καὶ μερικὸν καὶ πρόσκαιρον, ὅτι θέλουσιν συντελέσει ἐνίοτε εἰς τὴν μετρίασιν τῶν παραφορῶν τοῦ πατριωτικοῦ πνεύματος καὶ ὅτι θέλουσιν προφυλάξει τὴν πατρίδα μου ἀπὸ τὰς ἀποπλανήσεως τῆς ἐξωτερικῆς ραβδουργίας, καὶ ἀπὸ τῆς ὑποκρισίας τοῦ ψευδοῦς πατριωτισμοῦ· μόνῃ ἢ ἐλπίσιν αὕτῃ θέλει εἶσθαι ἱκανὴ ἀμοιβὴ τῶν προσπαθειῶν τὰς ὁποίας κατέβαλα ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας ὑμῶν, πηγῆς μοναδικῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀντλῶ τοὺς λόγους μου τούτους.

Αἱ δημόσιαι πράξεις μου ἀποδεικνύουσιν κατὰ πόσον ὠδηγήτην, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προεδρίας μου, ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τὰς ὁποίας ἐκθέτω ἐνταῦθα· ἡ συνείδησίς μου τοῦλάχιστον μὲ λέγει ὅτι τὰς ἠκολούθησα ἀπαρεγκλίτως.

'Η προκήρυξις μου τῆς 22 ἀπριλίου 1793 ὑπῆρξεν ἡ βάσις τῆς διαγωγῆς μου, ὡς πρὸς τὸν εἰσέτι καταφλέγοντα τὴν Εὐρώπην πόλεμον. Μετὰ ὥριμον σκέψιν, καὶ φωνισθεὶς ἀπὸ τὴν γνώμην τῶν ἐξοχωτέρων ἀνδρῶν, ἐπέισθην ὅτι καὶ τὸ καθήκον καὶ τὸ συμφέρον ἡμῶν μᾶς ὑπεγόρευαν τὴν οὐδετερότητα. Μετὰ τὴν ἀπόφασίν μου ταύτην, ἤρχισα ἀμέσως νὰ φροντίζω πῶς νὰ φυλάξω αὐτὴν μὲ μετριοφροσύνην, καρτερίαν καὶ σταθερότητα.

Δὲν θέλω νὰ ἐνδιατριψῶ εἰς τὰ καθέκαστα τῶν παρατηρήσεων, αἱ ὁποῖαι δικαιολογοῦν τὸ μέτρον τοῦτο, ἀλλὰ σημειῶ μόνον ἐνταῦθα ὅτι αἱ διαμαχόμεναι δυνάμεις εὐρέθησαν ἀναμειβόμεναι σύμφωνοι, ὅτι ἡ οὐδετερότης δὲν ἀντέκειτο εἰς τὰ ἡμέτερα καθήκοντα, διότι καμμία ἐξ αὐτῶν δὲν παρεγνώρισεν αὐτήν. Καὶ ἀληθῶς, ἱκανὴν δικαιολόγησιν ἔχομεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἂν θελήσωμεν νὰ σκεφθώμεν ὅτι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ φιλανθρωπία παραγγέλλουσιν εἰς πᾶν ἔθνος νὰ τηρῇ ἀπαράβατος τὰς εἰρηνικὰς καὶ φιλικὰς σχέσεις του πρὸς ὅλα τὰ λοιπὰ ἔθνη, ὅταν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο.

'Αν ἡ οὐδετερότης συνάδῃ μὲ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, ἀνατίθηναι τὴν ἀπόφασιν τοῦ ζητήματος τούτου εἰς τὰς σκέψεις καὶ τὴν πείραν ὑμῶν. Ἐγὼ τοῦλάχιστον ἐθεώρησα ὡς ἰσχυρότατον λόγον τὴν ἀνάγκην τὴν ὁποίαν ἔχομεν νὰ κερδήσωμεν καιρὸν, ὥστε νὰ στερεωθῶσιν αἱ νεαρὰ ἡμῶν θεσμοθεσίαι, καὶ, χωρὶς νὰ διακοπῇ διόλου ἡ ἐνέργειά των, νὰ λάβωσιν αὐταὶ τὴν μονιμότητα ἐκείνην, ἣτις εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ κραταίωσιν των.

'Αναθεωρῶν μετ' ἐπιστάσεως τὰ ἔργα τῆς διοικη-

σεώς μου, δὲν δύναμαι ν' ἀνακαλύψω παρεκτροπὴν μου τινὰ γενομένην ἐκ προθέσεως· καὶ τόσον αἰσθάνομαι τὰς ἐλλείψεις μου, ὥστε ἀναγκαίως ὑποθέτω ὅτι εἶναι πολλὰ τὰ σφάλματα εἰς τὰ ὁποῖα ὑπέπεσα. 'Οποιαδήποτε ὁμως καὶ ἂν ἦναι ταῦτα, παρακαλῶ θερμῶς τὸν παντοδύναμον Θεὸν νὰ διασκεδάσῃ ἢ ν' ἀπομακρύνῃ τὰ κακὰ, ὅσα δύνανται νὰ προξενήθωσιν ἐξ αὐτῶν. 'Ελπίζω προσέτι ὅτι ἡ πατρίς μου θέλει μὲ κρίνει· δι' αὐτὰ ἐπισικῶς καὶ ὅτι μετὰ τεσσαρακονταετῆ βίον, ἀφιερωθέντα μετὰ ζήλου καὶ εὐθύτητος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της, τὰ λάθη τῆς μικρᾶς μου ἱκανότητος θέλουν λησμονηθῇ, ὡς θέλω λησμονηθῇ καὶ ἐγὼ ταχέως εἰς τὴν αἰωνίαν ἀνάπαυσιν.

Πληρεστάτην ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν ἀγαθότητα ταύτην τῆς πατρίδος μου, καὶ ἀγαπῶν αὐτὴν ἐνθέρμως, ὅπερ εἶναι φυσικώτατον εἰς ἄνθρωπον, βλέποντα εἰς τὴν χώραν ταύτην τὴν πατρίδα γῆν, τόσον αὐτοῦ, ὡς καὶ τῶν ἀπ' αἰῶνων προγόνων του, προαισθάνομαι τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου· καὶ ἐλπίζω ν' ἀπολαύσω, μετὰ τῶν συμπολιτῶν μου, ἀταράχως τὸ εὐαρεστότατον ἀγαθὸν τῶν καλῶν νόμων, ἐνεργουμένων ἀπὸ κυβέρνησιν ἐλευθέραν. Τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ἡ ἀπόλαυσις ἀπετέλεσε πάντοτε τὴν θερμότεραν τῶν ἐπιθυμιῶν μου, καὶ ἐλπίζω σήμερον νὰ χρησιμεύσῃ αὕτη εἰς ἀμοιβὴν τῶν φροντίδων, τῶν κόπων καὶ τῶν ἀμοιβαίων ἡμῶν κινδύνων.

Τὴν 17 Σεπτεμβρίου 1796.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΩΝ.

ΤΟ ΛΛΟΝ ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ.

Διήγημα 'Αμερικανικόν.

'Υπὸ 'Αλβέρτου 'Ωβέρτου.

—ο—

'Ο πτωχὸς Δανιὴλ ἐπανήρχετο εἰς τὰ ἴδια μὲ βῆμα ἐλαφρὸν καὶ καρδίαν εὐχαριστημένην· ἕνα μῆνα πρότερον εἶχεν ἐξέλθει τοῦ οἰκήματός του φορτωμένος μὲ τὰ ἐύλινα ὠρολόγια του, τὰ ὁποῖα ἔφερον ἐπὶ τῶν ὤμων του, κρεμάμενα ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῆς βράχειος. Οὕτω φορτωμένος, ὁ Δανιὴλ εἶχε διατρέξει τὴν ἐπικράτειαν τοῦ 'Οχίου ἄπασαν, καὶ οὐδεμία ὑπῆρξε κώμη, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ἦτο, νὰ μὴν ἀκούσῃ τὸ σύνθημα αὐτοῦ ἁγμάτιον τὸ ὁποῖον ἐφαλλε μὲ φωνὴν καθάραν καὶ χαρμωσύναν.

«Κούκου, κούκου, ἔχω ὠρολόγια! πᾶρτε ὠρολόγια καλὰ! ποῦ δὲν στέκονται μ'έρα καὶ νύκτα, καὶ κελαιδοῦν καλλίτερα ἀπὸ τὸν κούκον ἔς τὸ δάσος, Κούκου, κούκου.»

'Η περιουσία τοῦ Δανιὴλ ἦτον εὐτοχῆς. εἶχεν ἐκποιήσει μὲ καλὸν κέρδος ὅλα του τὰ ὠρολόγια, καὶ πλούσιός τις πρεσβυτεριανὸς εἶχεν ἀγοράσει τὸν μέγαν σκιαθῆραν, τὸν μὲ χρυσᾶς ἀκτίνας, τὸν ὁποῖον, πρὸ τριῶν ἐτῶν ἔφερον ἐπὶ τοῦ στήθους του λάμποντα, χωρὶς νὰ δυνῇ νὰ τὸν πωλήσῃ εἰς τινα.

'Ο Δανιὴλ κάμφας τὴν ὁδὸν, καὶ τὰς πρώτας τῆς πόλεως Κλεβελάνδης οἰκίας διὰ μέσου τῶν δένδρων διδῶν, ἐσταμάτησεν, ἐτίναξε τὸ ἐπὶ τῶν ὑποδηματίων